

jest obec povinna náhradou za škodu tímto opomenutím vzešlou (jinak Budw. č. 6093 A) dle §u 37 obecního zřízení pro Čechy, a byl by tedy pořad práva do do důvodu náhrady škody vyloučen, i bylo by jen otázkou, zda vadný stav kovových košů na uličních stromech zakládá nebezpečný stav ulice. K tomu doložit dlužno, že vysázení stromovou alej náleží dle nálezu Budw. čís. 3645 k příslušnosti orgánů samosprávných, jak ostatně z §u 9 níže cit. zák. čís. 72/1884 ohledně alejí u neerárních silnic zřejmo. Dle toho by se mohlo souditi, že řádné udržování košů na stromech v uliční aleji (po případě v parku vedle veřejných cest) náleží k policii uliční, nároky ze zanedbání její tedy že nejsou nároky soukromoprávními. Nicméně Nejvyšší soud má za to, že dlužno hleděti na věc jinak. Obci pražské není nikde, ani v §u 81 ob. řádu jejího ani v jejím stavebním řádu ze dne 10. dubna 1886, čís. 40 z. zák. (§ 97) ani konečně v zákoně ze dne 2. prosince 1884, čís. 72 z. zák. o vysazování alejí, jenž se ostatně vztahuje jen na silnice a nikoli na ulice (§ 1) předepsáno, že má vysazovati aleje na náměstí a ulicích. Vysazuje-li je tedy, jest, byť snad to činila z důvodů esthetických a hygienických, a zůstává to vždy aktem soukromohospodářským, zrovna tak jako vysazuje-li alej nebo zřídí park osoba soukromá, která zpravidla rovněž bude míti k tomu motivy esthetické a hygienické, buď výlučně neb aspoň vedle motivů hospodářských (zištných). Ulice a náměstí jsou obecním statkem ve smyslu §u 288 obč. zák. určeným k obecnému upotřebování (jiný jest obecní statek ve smyslu §u 70 obecního zřízení pro Čechy, který spadá vlastně už pod obecní jmění ve smyslu poslední věty §u 288 obč. zák. arg. § 70 posl. odst. obecního zřízení pro Čechy a nyní zvláště zákon ze dne 17. července 1919, čís. 421 sb.), a jestli že tedy obec na tomto svém statku předsevezme nějaké soukromohospodářské zařízení, může to býti posuzováno jen jako záležitost soukromoprávní, když se jí klade za vinu, že při zařízení tom neopatřila vše tak, jak býti mělo, aby nebezpečí úrazů ať osobních ať majetkových vyvarováno bylo.

Čís. 5770.

Propachtovatel, jenž jest i propachtovatelem i vlastníkem propachtované věci, jest oprávněn domáhati se na pachtýři vrácení věci jak žalobou z poměru pachtovního, tak žalobou vlastnickou. Je-li jen vlastníkem, nikoli též propachtovatelem, přísluší mu pouze žaloba vlastnická. Pokud dlužno ze stylisace žaloby souditi na to, že jde o žalobu vlastnickou, nepodléhající kratším lhůtám §u 575 c. ř. s.

(Rozh. ze dne 17. února 1926, R I 100/26.)

V řízení o žalobě o vydání pozemku odmítl odvolací soud odvolání jako opozděné, ježto bylo podáno až po osmidenní lhůtě §u 575 c. ř. s.

Nejvyšší soud zrušil napadené usnesení a vrátil věc odvolacímu soudu, by pomina důvod, pro který odvolání jako opozděné odmítl, odvolání podle zákona vyřídil.

Důvody:

Propachtovatel má, když mu pachtýř po uplynutí doby pachtovní předmět pachtu zadržuje, především ovšem žalobu obligační z pachtovní smlouvy na vrácení věci (§ 1109 obč. zák.), a pouhý propachtovatel, t. j. osoba, která nemůže tvrditi žádného jiného práva k věci, než právě to, které z obligačního smluvního poměru pachtovního vůči pachtýři vyplývá, musí se s touto žalobou také spokojiti. Jestli však propachtovatel zároveň vlastníkem propachtované věci nebo má na ni jiné právo věcné, na př. požívací neb užívací, které ho k nároku na vydání věci opravňuje, má vedle oné smluvně obligační žaloby ještě také žalobu vlastnickou nebo jinak věcnou jeho věcnému právu odpovídající, zkrátka žalobu petitorní. I tady se věc vyvine zcela dle řádu práva, neboť žalovaný pachtýř, má-li ještě právo pachtovní, t. j. právo věc z důvodu pachtovní smlouvy dále držeti, odrazí i tuto věcnou žalobu námitkou práva pachtovního, a nemá-li už tohoto práva, na př. doba pachtovní už uplynula a on má pachtovní věc už neprávem, musí ovšem i věcné žalobě podlehnouti, ale tím se mu zajisté neděje křivda, neboť podlehl by i ve sporu proti žalobě z pachtu. Procesuálně to má ovšem význam: zvolí-li žalobce žalobu z pachtu, dostane se mu řízení rychlejšího, v němž i lhůty k podání opravných prostředků i lhůta pariční jsou kratší, a umožní si takto dřívější dosažení držby. Zvolí-li však žalobu věcnou, nastává ovšem řízení řádné s dalšími lhůtami. To jest ale jeho věcí a nemůže se mu v tom brániti. Pakliže konečně (třetí případ) žalobce má sice věcné právo, ale není ani propachtovatelem ani jeho právním nástupcem, takže žaloby z pachtovní smlouvy na vrácení věci užiti nemůže, nemá ovšem volby a nezbývá mu, než spokojiti se s žalobou věcnou. Je tedy zkoumati, zda žaloba souzené rozepře jest věcnou či z pachtovní smlouvy. Udává, že žalovaný měl sice sporný pozemek v pachtu, avšak že pacht ten již pominul a on drží věc už bezprávě. Toho by sice samo o sobě dalo se užiti jak pro žalobu pachtovní, tak pro věcnou, avšak žaloba pokračuje v ten rozum a tím teprv udává důvod práva žalobcova, na nějž dá se nazírati jako na důvod žaloby věcné, že sporný pozemek byl od vlastníka jeho (vlastně od jeho zástupce) žalobci odevzdán. Neopírá se tedy žaloba o smlouvu pachtovní, t. j. právo propachtovatele, nýbrž o vlastnickou držbu, ačkoliv by se, pak-li právě vlastník byl také propachtovatelem, i na smlouvu pachtovní odvolávati mohla, pak-li by zároveň tvrdila, že v pachtovní poměr vlastníkův žalobce při převzetí sporného pozemku vstoupil a tak se jeho právním nástupcem v pachtovním poměru stal. Žaloba spokojila se však s právním nástupnictvím do vlastnické držby. Žalobní prosba žádá, by žalovaný byl odsouzen žalobci sporný pozemek vydati a všech vlastnických činů ohledně něho se zdržeti. Je to tedy patrně žaloba vlastnická, připojující k vindikaci ještě i zápůrčí žalobu. Na tu se však § 575 c. ř. s. nevztahuje, nežádáť se, by smlouva pachtovní byla za zrušenou neb pominuvší uznána, a aby proto věc žalobci vydána byla, jak by dle §u 574 c. ř. s. musilo býti, kdyby se opírala o propachtovní právo, nýbrž žádá, aby věc vydána byla vlastníku, a pravíc, že pachtovní právo

žalovaného pominulo, anticipuje tím jen repliku na případnou námitku žalovaného, že mu přísluší proti předchůdci žalobce v držení sporného pozemku právo pachtovní, které by snad dle mínění jeho (žalovaného) mělo působiti i proti žalobci jako právnímu nástupci propachtovatelovu v držbě pozemku toho. Neprávem tedy odvolací soud pokládal odvolání za opožděné, když podáno teprv čtrnáctý den, a bylo o rekursu žalující strany tak uznati, jak se stalo.

Čís. 5771.

Vzdání se práva k opravnému prostředku není podmíněno předchozím vydáním rozhodnutí, proti němuž by opravný prostředek mohl býti podán. Práva k odvolání lze se platně vzdáti i před sporem, ovšem jen smlouvou stran, nikoliv však jednostranně.

(Rozh. ze dne 17. února 1926, R I 101/26.)

Odvolací soud odmítl odvolání jako nepřijatelné. Důvody: Odvolací soud zabýval se v neveřejném sezení otázkou nepřijatelnosti odvolání dle §u 471 čis. 3, 472 a 474 druhý odstavec c. ř. s. a usnesl se rozhodnutí této otázky vyhraditi se zřetelem k tomu, že vzdání odvolání stalo se prý mimosoudně ve smlouvě ze dne 12. července 1922, ústnímu jednání odvolacímu. Při ústním jednání odvolacím bylo obmezeno jednání na otázku platného vzdání se odvolání ve smlouvě ze dne 12. července 1922. Žalovaná strana popírá, že došlo k platnému vzdání se odvolání. Soud odvolací pokládá především za nutno posouditi právní význam a dosah tvrzeného vzdání se odvolání. Aby soud odvolací mohl v neveřejném sezení bez předchozího ústního jednání odvolacího usnésti se na odmítnutí odvolání, jest nutno, aby zřeknutí se odvolání bylo ve spisech výslovně obsaženo, takže nelze o tom pochybovati, že se platně stalo (srovnej Hora česk. civilní právo procesní díl III., str. 79). V tomto případě však běží o vzdání, které se prý stalo před sporem, tedy mimosoudně ve smlouvě ze dne 12. července 1922; tu o něm nelze použiti předpisu §u 473 c. ř. s. Z druhé strany nesdílí soud odvolací právního názoru, že vzdání odvolání, které se stalo smlouvou, nemá vůbec významu procesního. Jak také Hora l. c. na str. 24 správně doličuje, prohlašuje zákon v §u 472, prvý odstavec odvolání za nepřijatelné, bylo-li podáno stranou, která se odvolání platně zřekla. Z odstavce druhého téhož §u dlužno právně opakem usuzovati, že vzdání se odvolání, které se stalo před prohlášením nebo doručením rozsudku, musí se státi smlouvou, nestačí jednostranný projev, čímž zároveň jest řečeno, že se uznává i platné vzdání se odvolání smlouvou. V odpovědích ministerstva spravedlnosti k §u 472 c. ř. s. uznává se také závaznost vzdání se opravných prostředků i před sporem, dokládá se tam však, že platnost takového vzdání dlužno posuzovati dle obč. zákona. Tím dlužno vyrozumívati, že jest dle práva materiálního rozhodnouti otázku platnosti takového vzdání pod zorným uhlem předpisů obč. zák. o smlouvách. Poněvadž žalobce ve sdělení odvolacím namítá, že došlo k takové platné